

RON SILLIMAN

AURINGONLASKUN ROINAA

SUOMENTANUT AKI SALMELA

AURINGONLASKUN ROINAA

Alkuteos Sunset Debris, 1986

Translated and printed by kind permission of
Ron Silliman

© 1986, 2014 Ron Silliman, 2014 Aki Salmela
ISBN 978-952-215-532-0

ULKOASU
Make Copies

VALMISTAJA
BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

2014
ntamo
www.ntamo.net

RON SILLIMAN

**AURINGONLASKUN
ROINAA**

ntamo

SUOMENTANUT AKI SALMELA

Tunnetko sen? Sattuuko se? Onko tämä liian pehmeää? Pidätkö siitä? Pidätkö tästä? Näinkö pidät siitä? Sopiiko se? Onko hän siellä? Hengittääkö hän? Onko se hän? Onko se lähellä? Onko se kova? Onko se kylmä? Painaako se paljon? Onko se raskas? Onko sinun kannettava se kauas? Ovatko nuo ne kukkulat? Tässäkö me jäämme? Kuka näistä olet sinä? Olemmeko jo perillä? Pitäisikö ottaa villapaidat? Missä on sinisen ja vihreän välinen raja? Tuliko posti? Tulitko sinä jo? Onko se nidottu? Pidätkö enemmän kuulakärjistä? Tiedätkö mitä hyönteistä muistutat eniten? Onko se tuo punainen? Onko tuo kätesi? Haluatko ulos? Miten olisi illallinen? Mitä se maksaa? Puhutko englantia? Onko hän jo löytänyt oman äänensä? Onko tämä anista vai fenkolia? Oletko jo pilvessä? Onko kurkkusi kipeä? Etkö tunnista tiliä? Haistatko palaneen käryä? Kuuletko jonkin soivan? Kuuletko jonkin nyhkyttävän, maukuvan, parkuvan? Pääsemmekö sinne täältä? Tahriiko muste? Kellastuuko paperi ja käy hauraaksi? Pidätkö enemmän pehmosta? Ovatko he matkalla töihin? Tuntevatko he sen? Onko heidät lukittu ulos? Oletko pessimistinen? Oletko kova? Sielläkö asut? Onko lavuaari tahmainen? Ovatko torakat tehneet pesän radioon? Ovatko kissat nälkäisiä, janoisia, väsyneitä? Pitäisikö hänet katetroida? Onko hän perheen isä? Opiskeletko radiokoulussa? Pelkäätkö epäonnistuvasi? Elätkö jatkuvassa salamurhatuksi tulemisen pelossa? Miksi liikenne pysähtyi? Miksi sininen haaltuu vihreäksi? Miksi en palannut Pascoon ja ruvennut poliisiksi? Miksi vesi pyörteilee viemäriin vastakkaisissa suunnissa eripuolilla päiväntasaajaa? Miksi nilkkani hiertyy? Miksi pidän rystysten niksaattelusta? Onko tuo kalju kohta? Onko tuo jäähuippu? Onko tuo syntymämerkki? Haihtuuko usva pian? Tulevatko hänen elintoimintonsa vaakaantumaan? Onko sinulla varaa siihen? Onko se suolistettu? Miksi biseksuaaliset naiset viehättävät sinua?

Meneekö se pahaksi maidossa? Asuuko siellä ihmisiä? Onko sillä mitään rajaa? Kierähtikö se ympäri ajettuaan ulos tieltä? Edistääkö se luokkataistelua? Saako siitä selvää? Tuntuuko se sinusta yksityiseltä? Syökö se kärpäsiä, matoja, lapsia? Onko se häijy? Saatto lippuja? Käytätkö aurinkolaseja valheellisen suuremman yksityisyyden tunteen vuoksi? Saatto nautintoa kylvyssä pieremisestä? Onko nenän kaivamisella eroottisia ulottuvuuksia? Mielätkö korvavahan jotenkin erityiseksi? Mitä minä teen täällä? Kuinka kuurot laulavat? Miten nuo talot voivat palaa sateessa? Kuinka pitkä matka on Wall Drugsiin? Miksi ne ihan välttämättä haluavat rikkoo piñatan? Onko labian penetrinti riittävä syy tuomioon? Onko tietoisuus seinistä häiriöksi? Onko se leipälaatikkoa suurempi? Kumpi se on? Poksahtavatko korvasi vapaapudotuksessa? Tuleeko sinulle mustelmia? Ruostuiko silta? Onko elämäsi sinulle selkeä? Kuinka liikutat sitä? Voisitko jättää vissyn vähän vähemmälle? Vieroksutko vanhempiasi? Oliko lapsuutesi suurten pelkojen aikaa? Tuoko se polku on? Pesivätkö kurpat täällä? Sitäkö sinä haluat? Ovatko kramppisi alkaneet? Onko tapanasi piirtää sanoja sen sijaan että kirjoittaisit niitä? Onko sinulla mielipidettä galvanoidusta teräksestä? Kuka oli John Deere? Oletko työsi vanki? Tahtoisitko tutkia tuota louhosta? Onko se kysymyksen muoto? Missä on Wolf Grade? Ovatko jalkasi kipeät? Onko tuo pullonkaula? Kuka se Ant Farm oikein on? Missä hän oppi ryömimään tuolla tavalla? Onko tanssin muoto tanssija, vai tila jonka hän piirtää? Voidaanko jo lähteä kotiin? Kuka tuo naami-oitunut mies oli? Onko hänellä mielikuvitusta? Käyttääkö hän sitä? Onko se ilmeistä? Onko se tarkoituksellista? Onko se mahdollista? Onko se kuumaa? Miksi peili sumeni? Mikä on diskurssin konteksti? Mitä ajaa takaa mies, joka pyytää ohikulkijoilta vaihtamaan dollaria pieniksi? Kuka vei hammasharjani? Miksi hän päätti palata siihen

elämään? Mistä pitkät sormet johtuvat? Mitä virkaa on käsitellyillä, pingotetuilla puukehyksisillä kankailla, jotka roikkuvat seinillä? Miksi he näyttävät niin keskittyneiltä, niin päättäväisiltä matkallaan töihin? Miten sinusta tuli neulahullu? Miksi hän pitää isoja seteleitä paidantaskusaan? Kuinka paikannat katkeruutesi ristikkotähtäimet? Mikä huutamisessa, silkoissa korotetuissa äänissä, sai hänet aina pois tolaltaan? Kuuletko tuon huminan? Tuliko vahinkoa? Onko vastaus vaikea tai hankala? Ovatko kaikki asiat tarpeellisia? Mistä tietäisit, oliko muistikirjassani repeämä? Mikä saa sinut uskomaan että olet päässyt minusta perille? Miksi silmäni vettyvät ilman tunnetta? Mikä ero on filmillä ja elokuvalla? Otatko sokeria? Miksi mielialani vastaa säätä? Miten päästään rannalle? Onko teko erillään kohteesta? Mitä panit kahvin sekaan? Poksahittivatko korvasi? Katsoisitko mieluummin miten asunnot palavat? Minne verbit menevät? Aiotko koskaan käsitellä kolesterolia? Mikä on psykotrooppi? Pelottavatko tautologiat sinua? Entä kledomania? Kuka johtaa lowridereita? Mikä on kahden minkä hyvänsä lausuman välinen suhde? Onko mitään tiukempaa kuin anaalipenetraatio? Lope-tammeko pian? Jatkammeko? Mistä nuo sireenit kuuluvat? Onko se välttämätöntä? Onko se kermanvaaleaa? Palveleeko pääsyn rajoittaminen lainmukaista tarkoitusta? Osoittautuuko tämä kesän viimeiseksi päiväksi? Antaudutko, luovutko, päästätkö? Miksi sarkasmi on niin usein avioliiton viimeinen vaihe? Onko tämä oikea uloskäynti? Kävitkö jo turvatarkastuksessa? Mitä ajattelet kun sanon ”Nokian saappaat?” Miksi sokea käyttää keppiään kuin taikasauvaa? Mistä epärointisi kumpuaa? Etkö haista sadetta ennen kuin se lankeaa? Oletko pökerryksissä, uupunut, pahoinvoiva? Onko sinulla kylmiä väreitä? Voitko sille mitään? Milloin kysymys on komennon muoto? Merkitseekö käsky yhtä komennon muotoa? Raapivatko jänikset?

Ovatko mustat homot mielestäsi eksoottisia? Kuorivatko sanat ulommaiset merkityksensä? Onko tuo sinun tukka-si? Mitä jos tahdon tehdä tästä niin yksinkertaista ettet näe sitä? Oletko huomannut kaikki nämä naiset joilla on epäsymmetriset kasvot ja liian räikeä meikki? Mikä on niin erityistä? Mikä on jäähakku? Saatko tahattomia erektioita ilman mitään selvää syytä? Paljonko kellosi on? Alkaako se käydä ohuemmaksi? Entäpä kamppailu? Rohkenenko syödä persikan? Mihin aikaan nouset? Miksi verbi on toinen sana? Oletko katsellut kuinka uudet haudat alkavat tulla alas tuon kukkulan rinnettä, kuinka se täyttyy? Mitä koetat kertoa minulle? Tuoko on se saari? Miten hiilipaperia valmistetaan? Onko se liian kuuma? Entäpä tämä? Mikä on satama satamalle? Mitä aistideprivaation taiteesta? Tykkäätkö ottaa poskeen? Pystytkö tekemään sen? Missä vaiheessa merkitys alkaa sumentua? Onko tuo sateessa lippu? Onko kuolleessa mitään epäilyttävää? Huuhteletko kun olet valmis? Minkä tyyppisiä kokemuksia minun on pakko jättää pois? Oletko valmis? Oletko varma? Tunnetko tämän? Tässäkö se oli? Käännymmekö tästä? Alkaako sataa? Eikö sinua pelota että jatkan loputtomasti, häpeämättömästi, tarkoituksettomasti? Tiedätkö että vankilan todellinen rakenne on syntynyt sen laittomien tavaroiden markkinoiden ympärille? Etkö usko että kuumeesi korreloi stressin kanssa? Etkö katsokin noita pankkivirkailijoita joka aamu, kun he odottavat oven edessä päästäkseen sisään? Eikö kuka hyvänsä ole valmis kuvailemaan todellista elämää? Kuinka syntaksi muotoilee tuolin? Mihin tuo nainen menee kakkurasian kanssa? Kuinka ihmeessä aloit rakastaa vuokaavioita? Kuinka lause on tosi? Näetkö tuon naisen tuolla suojatiellä, miten hän kääntyy ensin yhteen suuntaan, sitten toiseen, ikään kuin epäröisi minne mennä? Miten pian minä muutun vanhaksi mieheksi, jolla on peittomytty toisen kainalon

alla ja toisen alla paperikassillinen vanhoja riepuja ja vaatteita, ja joka puhuu itsekseen köpötellessään eteenpäin? Oletko nyt siinä vaiheessa, että saat haavoista arpia? Mistä tylppä kipu leuassa johtuu? Minkälaisia emotionaalisia ulottuvuuksia ympärileikkauksella on? Miksi ihmiset tuijottavat sinua? Mitä he puhuvat? Välitätkö sinä orvaskedestäsi? Oletko tietoinen silmän suonista? Onko aikaa ottaa yhdet? Kuinka tämä avataan? Mihin sitä käytetään? Missä aprikoosien tuoksu on? Miten se kierretään auki? Ollaanko jo perillä? Missä osavaltioissa olet käynyt? Mikä alue tämä on? Pakottiko ammattimainen seksi hänet muuntelemaan tunteita? Oletko peruuttamattomien tekojen puolla vai niitä vastaan? Saatko sen kovaksi? Miltä se maistuu? Onko se Kansas? Keittoa vai salaattia? Näitkö miehen, joka on syntynyt ilman korvia? Oletko koskaan polttanut banaania? Missä keskikohta on? Onko se yliaktiivinen vai rauhallinen? Miten sinä selviät? Kierrämmekö ympäri vai kuljemmeko ihan vain vuoren rinnettä ylös? Kuka leikkaa hiuksesi? Onko se ihan tietentyypistä sanastoa? Sanoo kuka? Mitkä hänen motiivinsa ovat? Haluatko mennä makaamaan jääruihojen sekaan? Luuletko, että heistä on hauska tehdä töitä valkoisille? Palaako tuo roskakori? Mikä avain, mikä avain? Voiko niin tapahtua täällä? Onko tuo hänen hiustensa oikea väri? Mikä saa hänet suosimaan epäoleellisia satunnaisuuksia? Eikö esinähäsi jää asioiden väliin? Onko se puhetta? Kuinka syvälle voit ottaa sen? Pidätkö enemmän automaattisesta? Milloin ei muoto olisi vääristelyä? Haluaisitko olla päivän kuningattarena? Muistatko, oletko lukenut tämän? Voisitko tarttua aseeseen? Kuka tuon lautasen rikkoi? Voitko todistaa, että olet olemassa? Eikö se itse asiassa olekin useampi eri tyyppi, eikä vain yksi? Onko hän vai eikö hän ole? Voitko muotoilla tuon proposition uudelleen? Miksi hän pitäisi rannalla huivia kun on muuten alasti? Onko hyvää tans-

simusiikkia nyt niin vaikea löytää? Pystyisimmekö tunnustelemaan reitin tunnelista takaisin? Onko aamu parempi? Tuntuuko sinusta, että sinun on pakko puolustaa asemaasi? Syötkö lihaa? Olivatko ne pelikaaneja? Nollotuttaako se sinua? Tulevatko vaatteet koskaan enää entiselleen? Hämääkö liikenteen jatkuva virta sinua niin, että se saa luonnollisen tapahtuman tekstuurin? Onko se jo pystyssä? Kuinka monta saat laskettua, näitä jotka tiukkoine housuineen, peruukkeineen ja avokaulaisine toppeineen seisoskelevat tienposkessa viittomassa hitaan liikenteen kaistan isoille autoille? Eikö alistamisen tuottama vahinko toimi molempiin suuntiin? Paikantuuko tämä, jos sanon että seison Clayn ja Van Nessin koilliskulmassa? Onko aurinko niin iso kuin mitä valokuva antaa ymmärtää? Voisitko tunnistaa tämän hyönteiseksi? Kuinka nuoreksi luulit hänen siskoaan? Etkö alinomaa antaudu vääristelyille, monimielisyyksille ja puolitotuuksille? Kuunteletko sinä? Ovatko kaikki tyytyväisiä? Kuinka voit pitää tarinasi uskottavana? Mitkä ovat suuren rajat? Kehen sinä luotat? Jaarittelinko minä? Koskaan? Myönnätkö tämän? Purjehditko koskaan? Kuinka pitkä se on? Mitä nuo siniset kukat ovat? Miten maailma on erilainen laivastokaupungissa? Onko Trukin saarella teitä? Mikä sinut johti lauseisiin? Miksi iso nostokurki proomulla? Pelkäätkö enemmän hyönteisiä vai tiikereitä? Huomaisitko, jos olisin muuttanut sitä? Mikä oli ”Neulatyyny” Smithin salaisuus? Onko pistetilanne muuttunut? Miksi tuo vedenlämmitin sihisee? Näetkö sen? Näkyykö se? Onko se kätetty? Onko jokin tarkoitus? Voiko se muuttua? Onko se suuri vai kova? Onko se sininen vai töyssyinen? Onko se medium vai löysä? Miksi tahdot tietää? Mikä sinuun on mennyt? Onko se jakso? Onko se sekasotku? Eikö myös kaaos ole muoto? Minkä parvi tuo on? Onko se helmi? Onko se Heikki? Muodostaako se ketjun? Onko se ankku-

”Runoilija, kuten kyselyikäinen lapsi, ymmärtää loputtomasti sarjoituvien ja ketjuuntuvien kysymysten tarkoituksen ja voiman. Olennaista eivät ole vastaukset, vaan se luovan hämmennyksen, yhtä aikaa rakkaudentäyteisen kaikkitietävän viisauden ja raivonsekaisen neuvottomuuden tila, johon leppymätön kuulustelu, tenttaaminen, arvuuttelu ja tivaaminen lukijansa saattaa.” – KARRI KOKKO

RON SILLIMAN (s. 1945) on amerikkalaisen kielirunouden näkyvimpiä nimiä, laajalti vaikuttaneen *In the American Tree* -antologian (1986) toimittaja ja nyt legendaarinen runobloggaaja. Silliman on julkaissut ja toimittanut yli 30 teosta, ja hänen elämäntyönsä summaavat kaksi pitkää runoa, *The Alphabet* (2004) ja vielä keskeneräinen *Universe*. Itsenäisen klassikon aseman saavuttanut *Auringonlaskun roinaa* (Sunset Debris, 1986) on hyvä johdatus Sillimanin tapaan haastaa normaalin narratiivisen esityksen konventiot (“New Sentence”).

”Sillimanin proosaruno on upea voimannäyttö: näköjään yksinkertaisen retorisen keinon avulla eli muuttamalla toteamukset kysymyksiksi se tekee tavallisesta kielestä ja arjen tapahtumista – syömisestä, työnteosta, puhumisesta, rakastelusta – sanallisen kurimuksen, jonka räjähdysvoima vain kasvaa sitä mukaa kun lukijan keskittymiskyky joutuu yhä kovemmalle koetukselle.” – MARJORIE PERLOFF

AKI SALMELA (s. 1976) on helsinkiläinen runoilija, joka on julkaissut seitsemän runokokoelmaa, saanut Kalevi Jäntin palkinnon ja Tanssiva karhu -runopalkinnon sekä suomentanut mm. John Ashberyn, Paul Celanin, Gertrude Steinin ja Frank O’Haran tuotantoa.

